

מקלחת ביום טוב

משנה שבת לח, ב

מעשה שעשו אנשי טבריא והביאו סילון של צונן לתוך אמה של חמין אמרו להם חכמים ... אם ביום טוב כחמין שהוחמו ביום טוב ואסורין ברחיצה ומותרין בשתיה.

ברייתא שבת מ, א

ת"ר מרחץ שפקקו נקביו ... מערב יום טוב למחר נכנס ומזיע ויוצא ומשתטף בבית החיצון.

תוס' שם ד"ה אלא

מיהו בתוספתא גרסינן ונשתטפו בצונן, אלא שחמין שלו מחופים ולא יסברו העולם שרחצו בחמין.

משנה ביצה כא, ב

בית שמאי אומרים לא יחם אדם חמין לרגליו אלא אם כן ראוין לשתיה ובית הלל מתירין ... בית שמאי אומרים לא יעשה אדם מדורה ויתחמם כנגדה ובית הלל מתירין.

רי"ף שם (יא, א)

ודוקא חמין לרגליו הוא דשרו בית הלל אבל כל גופו לא ... ולענין רחיצה ביום טוב בחמין שהוחמו מערב יום טוב חזינן לגאון דקא כתב ... ביום טוב שרי לרחוץ כל גופו בחמין שהוחמו מערב יום טוב.

תוס' שם ד"ה לא

ודוקא לרגליו אבל לכל גופו מודה דאסור, דדבר השוה לכל נפש בעינן וזה אינו ראוי אלא לבני אדם מעונגין אבל ידיו ורגליו שוה לכל נפש.

שוע"ר סי' שכו

ג אמת המים של חמי טבריא ... להמשיך לתוכה אפילו מבעוד יום סילון של צונן, ופי הסילון יוצא חוץ לאמה, ומימיו נשפכים לעוקא שבקרקע, ועושיין כן כדי שיתחממו מים הללו שבסילון בעברם דרך האמה של חמין ... ואם המשיך סילון זה בערב יום טוב דינם כחמין שהוחמו ביום טוב שאסור לרחוץ בהם כל גופו, או רובו. אבל מותרים בשתיה או לרחוץ בהם פניו ידיו ורגליו, כמו שיתבאר בסי' תקי"א.

שוע"ר סי' תקיא

א כבר נתבאר בסימן תצ"ה דמתוך שהותרה הבערה לצורך אכילה הותרה אפילו שלא לצורך אכילה ובלבד שיהא בה צורך יום טוב, לפיכך מותר לעשות מדורה להתחמם כנגדה ביום טוב, וכן מותר להחם מעט מים לרחוץ בהם פניו ידיו ורגליו ביום טוב, אבל אסור להחם מים רבים כדי לרחוץ בהם כל גופו.

וזה האיסור יש אומרים שאינו אלא מדבריהם, לפי שמן התורה מתוך שהותרו הבערה ובישול לצורך אכילה ושתיה הותרו לצורך רחיצת יום טוב. לפיכך אף מדבריהם מותר לרחוץ כל גופו במים שהוחמו מערב יום טוב, ואין חוששין אם נתיר לו לרחוץ בחמין ביום טוב שמא יחם מים ביום טוב, כיון שאין איסור להחם מים ביום טוב אלא מדברי סופרים אין גוזרין גזרה לגזרה.

במה דברים אמורים כשרוחץ חוץ למרחץ, אבל בתוך המרחץ אסור לרחוץ בחמין אפילו פניו ידיו ורגליו בלבד ...

וכן אסור לרחוץ כל גופו אפילו חוץ למרחץ בחמין שהוחמו ביום טוב, אפילו הוחמו לצורך שתיה ...

אבל יש חולקין על כל זה ואומרים דמן התורה אסור להחם מים רבים בשביל רחיצת כל הגוף ... לפי שרחיצת כל הגוף אינה צורך כל נפש אלא למעונגים ומפונקים בלבד, ולא התירה התורה אפילו המלאכה של צורך אכילה אלא אם כן יש בה צורך כל נפש, אבל אם אין בה צורך אלא למעונגים אסור לעשותה ביום טוב כמו שיתבאר. וכיון שיש בזה איסור של תורה יש לאסור לרחוץ כל גופו ביום טוב אפילו חוץ למרחץ, ואפילו בחמין שהוחמו מערב יום טוב, גזרה שמא יחם מים ביום טוב בשביל רחיצת כל גופו ויעשה איסור מן התורה. ולפי דבריהם אף תינוק שדרך לרחצו בכל יום אסור לרחצו אפילו בחמין שהוחמו מערב יום טוב כמו בשבת, וכמו שנתבאר בסי' של"א, גזרה שמא יחם ביו"ט בשבילו.

במה דברים אמורים לרחוץ כל גופו בבת אחת, אבל לרחוץ כל גופו אבר אבר בחמים שהוחמו מערב יום טוב מותר ...

ואף על פי שהעיקר כסברא הראשונה בכל זה, מכל מקום כבר נהגו במדינות אלו להחמיר כסברא האחרונה ואין לשנות המנהג.